

130 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI ALEXANDRU V. BOLDUR – CERCETĂTOR AL ISTORIEI BASARABIEI ÎN CONTEXT ROMÂNESC ȘI EUROPEAN

Membru corespondent al AȘM **Demir DRAGNEV**
Institutul de Istorie al AȘM

130 YEARS SINCE THE BIRTH OF ALEXANDRU V. BOLDUR – RESEARCHER OF THE BESSARABIAN HISTORY IN ROMANIAN AND EUROPEAN CONTEXT

Summary. The article pays homage to renowned historian, lawyer, journalist and professor Alexandru V. Boldur (25.II.1886 – 18.X.1982), a native of Chisinau, 130 years from his birth. He graduated the University from St. Petersburg, Faculty of Law (1910), worked in higher education in St. Petersburg (1916–1918), in Sevastopol (1918–1921), Chisinau (Faculty of Theology, 1927–1938) and in the University from Iasi (1938–1947). He was director of the Institute «A. D. Xenopol» from Iasi (1943–1947). His work in mostly about the history of Bessarabia is distinguished by treating of the regional history in the general context of the Romanian and European history. The scientist argued the Romanian character of Bessarabia under the Russian Empire domination (1812–1917), exposed the province evolution in the interwar period (1918–1940) and its annexation by the USSR in 1940, has edited in Madrid (1970) a monograph about reigning of Ștefan cel Mare, has published studies and publicist articles.

Keywords: Moldova, Bessarabia, Thracians, Romans, Romanian, absolutist monarchy, peasants, intellectuals, nobility, social reforms, national movement, expansion, Russification, independence, revolution, national unification.

Rezumat. În articol se aduce un omagiu renumitului istoric, jurist, publicist și profesor universitar Alexandru V. Boldur (25.II.1886 – 18.X.1982), originar din Chișinău, cu prilejul aniversării a 130 de ani de la naștere. A absolvit Universitatea din St. Petersburg, Facultatea de Drept (1910), a activat în învățământul superior din St. Petersburg (1916–1918), de la Sevastopol (1918–1921), Chișinău (Facultatea de Teologie, 1927–1938), Universitatea din Iași (1938–1947). A fost director al Institutului „A. D. Xenopol” de la Iași (1943–1947). Opera sa, în cea mai mare măsură consacrată istoriei Basarabiei, se distinge prin tratarea istoriei regionale în contextul general al istoriei românilor și al celei europene. Savantul a argumentat caracterul românesc al Basarabiei sub dominația Imperiului Rus (1812–1917), a expus evoluția provinciei în perioada interbelică (1918–1940) și anexarea ei de către URSS în anul 1940, a editat la Madrid (1970) o monografie despre dominația lui Ștefan cel Mare, a publicat studii și articole publicistice.

Cuvinte-cheie: Moldova, Basarabia, traci, romanici, români, expansiune, monarhie absolută, țărănime, intelectualitate, nobile, reforme sociale, mișcare națională, rusificare, autonomie, revoluție, unificare națională.

Fondarea, acum 70 de ani, a primelor instituții academice din Republica Moldova, s-a bazat pe o bogată tradiție a vieții științifice de pe ambele maluri ale Prutului, inclusiv în domeniul științelor istorice. În ilustra pleiadă de istorici care au pus bazele istoriografiei românești moderne un loc de frunte îl ocupă savanții originari din Basarabia.

La sfârșitul secolului al XIX-lea – mijlocul secolului al XX-lea, începând cu operele lui Bogdan Petriceicu Hasdeu și Zamfir Arbore, apoi cu cele ale lui Ștefan Ciobanu, Gheorghe Bezviconi, Paul Mihail ș. a. au fost puse bazele științifice ale studierii istoriei plaiului ba-

sarabeian. Acestei cohorte de savanți notorii aparține și Alexandru V. Boldur, care într-o admirabilă sinteză științifică a încadrat istoria Basarabiei în contextul general al istoriei românilor și al celei europene.

Aniversarea a 130-a de la nașterea istoricului, consacrată în anul curent, e o fericită ocazie de a ne exprima respectul față de acest remarcabil om de știință printr-o expunere succintă a aportului său la studierea patrimoniului istoric al provinciei natale și al întregului neam românesc.

Esuri exegetice, consacrate evaluării operei științifice a savantului basarabeian au semnat eminenți

istorici români Alexandru Zub, Al. Andronic, Victor Spinei [1]. Unele aspecte ale vieții și activității lui Al. Boldur au fost evidențiate de istorici din Republica Moldova – Anatol Petrencu, Al. Roman, Lidia Troianowski, Tamara Grati ș. a. [2].

Alexandru V. Boldur s-a născut la 9 martie 1886 în mun. Chișinău în familia unui modest orășean – Vasile al lui Grigorie și al Elenei, fiica nobilului Leon Hâncu, descendent din neamul cunoscutei figuri istorice din Moldova Medievală – Mihalcea Hâncu. A învățat la Școala eparhială, apoi la Seminarul Teologic din Chișinău, pe care l-a absolvit în anul 1906, urmând în anii 1806-1910 Facultatea de drept a Universității din Sanct-Petersburg. A susținut teza de licență cu tema „Istoria Senatului până la reformele împăratului Alexandru al II-lea”, fiind premiat cu medalie de merit. Simultan, în anul 1912, absolvește Institutul Superior de Arheologie din același oraș.

În anul 1916 Al. Boldur devine asistent, apoi conferențiar la Universitatea din S. Petersburg, iar în 1918-1921 – profesor la Institutul Superior Juridic din Sevastopol. Perturbațiile politice din Crimeea îl fac să se stabilească la Moscova, unde se angajează în cadrul Comisariatului Comerțului Exterior în funcția de expert juridic (1922–1924).

În anul 1924 Al. Boldur se repatriază, trecând clandestin Nistrul fără a dispune de actele necesare, reușind să se salveze prin intervenția lui Ion Inculeț, cunoscut din anii studenției de la S. Petersburg. A fost o acțiune premeditată care se datora „neacceptării sistemului sovietic” și disponibilității sale „Pentru o viață nouă, pentru munca națională”.

Decizia lui Al. Boldur corespundea crezului intelectualității democratice basarabene de atunci, care evoluaseră de la principiul poporanist de a servi poporul la cel de a servi națiunea. Acești intelectuali urmăreau scopul enunțat de Pan Halippa, „să scoată în evidență sufletul românesc al moldovenilor”.

Revenit în țară, Al. Boldur în scurt timp pleacă la Paris, unde după trei ani de cercetări în arhive și biblioteci, reușește să editeze monografia *La Bessarabie et les relations russo-roumaines. La question bessarabienne et le droit international* (Basarabia și relațiile ruso-române. Chestiunea Basarabiei și dreptul internațional), prețuită la înalta-i valoare de elita culturală românească (Nicolae Iorga, Ștefan Ciobanu, Nae Ionescu, Pamfil Șeicaru ș. a.), dar și de fruntașul emigrației ruse de la Paris – P. Miliucov, pentru competența autorului în probleme de istorie și jurisprudență, care printr-o expunere logică a demonstrat drepturile istorice ale României asupra Basarabiei. În 1928 monografia respectivă a fost premiată de „Fundatiunea regele Ferdinand I”.

Aprecierile menționate i-au deschis lui Al. Boldur calea spre învățământul superior. În 1927–1932 ocupă postul de conferențiar, în 1932–1937 – de profesor agregat (profesor universitar care activează la o catedră condusă de alt profesor), iar din 25 iunie 1937 – profesor titular la Catedra Istoria Românilor a Facultății de Teologie din Chișinău din cadrul Universității de la Iași. În 1938, în legătură cu lichidarea acestei catedre, este transferat la Catedra Istoria Românilor a Universității din Iași, unde împarte activitatea didactică cu profesorul universitar Ilie Minea. Din 1943 (după moartea lui Ilie Minea) devine titular al acestei catedre și concomitent director al Institutului de Istoria Românilor „A. D. Xenopol” de la Facultatea de Litere și Filosofie a aceleiași Universități.

Talentat organizator, Al. Boldur obține transformarea acestui institut în persoană juridică dependentă direct de minister, sub denumirea de Institutul de Istorie Națională „A. D. Xenopol”. Deceniul petrecut la Iași a fost cel mai rodnic atât prin activitatea pedagogică și științifică, cât și prin colaborarea cu eminențe personalități ale istoriografiei românești – Gh. I. Brătianu, Ilie Minea, Andrei Oțetea, Mihail Guboglu, Gh. Zane, Gh. Năstase, Em. Condurachi, Mihai Berza ș. a. Cu sprijinul colegilor, Al. Boldur, în calitate de redactor-șef, a editat vol. XVIII al revistei *Cercetări istorice* (fondate de Ilie Minea) și a inaugurat o serie nouă a acestei reviste sub denumirea *Studii și cercetări istorice*, reușind până în 1948 să lanseze vol. XVIII–XXI (ultimul fiind un sumar al articolelor publicate în volumele precedente).

În anul 1948 Al. Boldur este constrâns să demisioneze din institut și de la catedră, pensionându-se, iar în 1960 i s-a suspendat pensia, fiind învinuit pe nedrept de colaborare cu partidul legionarilor. În anii ce au urmat Al. Boldur, stabilit la București, era permanent urmărit de Securitate și supus interdicțiilor din partea cenzurii de a-și valorifica rezultatele cercetărilor, fiind nevoit să se adreseze editurilor din străinătate, iar necazurile sale și le-a mărturisit într-un volum de memorii publicate postum.

În istoriografia românească Al. Boldur s-a impus prin abordarea temeinică și obiectivă a unei tematici extrem de actuale – cea a trecutului românesc al Basarabiei. În operele sale Al. Boldur, potrivit opiniei lui Al. Andronic, „reflectă orientarea sa patriotică și raționalistă critică în domeniul științelor istorice, ca urmare a formării sale intelectuale și științifice ca student și apoi magistrul și conferențiar universitar la începutul secolului nostru (sec. XIX – n.n.) într-un mediu în care s-au manifestat din plin curentele raționalist-critic, istorico-juridic și istorico-sociologic comparatist. În acest context se înscrie și predilecția lui Al. Boldur

pentru metoda comparativă pe care o aplică la periodizarea istoriei românilor după principiul evoluției social-politice coordonate cu epocile istoriei universale [3].

Cunoștințele sale profunde în domeniul istoriei moscovite i-au permis cercetătorului nostru, pentru prima dată în istoriografia românească, să utilizeze surse rusești inaccesibile istoricilor români referitoare la istoria românilor și să le aducă la cunoștința viziunilor multor istorici ruși. Al. Boldur a alcătuit de asemenea un corpus de extrase din 31 de cronici vechi ruse referitoare la istoria românilor pe care le-a tradus în limba română, rămas, din păcate, needitat.

În continuare, pe parcursul anilor 1928–1937, istoricul basarabean a publicat o serie de studii care aprofundau cunoașterea diverselor aspecte ale istoriei regionale în contextual istoriei românilor și universale: *Istoria relațiilor politice, ruso-române și istoricul Basarabiei* (Chișinău, 1928), *Autonomia Basarabiei sub stăpânirea rusească în 1812-1828. Studiu istoric* (Chișinău, 1928); *Unirea. Analiză psihologică a evenimentelor* (Chișinău, 1928), *Dreptul local al Basarabiei* (Chișinău, 1932), *Problema pactului de neagresiune soviet-român* (Chișinău, 1933); *Scurtă istorie a nobilimii din Basarabia* (Chișinău, 1935); *Imperialismul rusesc în Balcani. Schiță de Istorie* (Chișinău, 1937) etc. Începând cu anul 1932, Al. Boldur publică pe paginile periodicelor *Viața Basarabiei*, *Cuvântul*, *Gândirea* ș. a. unele capitole din sinteza aflată în proces de elaborare *Istoria Basarabiei*.

În anul 1937 Al. Boldur reușește să publice primul volum al acestei sinteze ce urma să apară în trei volume cu titlul *Istoria Basarabiei. Contribuții la Istoria românilor*. Această importantă realizare a istoricului basarabean a fost caracterizată în recenzii drept o cercetare logică, argumentată și imparțială, dar, concomitent, considerată de unii istorici, în special de N. Iorga, ca fiind nepotrivită pentru acea etapă a istoriografiei românești. Marele istoric considera că nu este timpul potrivit pentru a mai studia separat o istorie regională – cea a provinciei Basarabia sau a Transnistriei, deoarece ele sunt încadrate temeinic în statul român unitar. La ordinea de zi, considera N. Iorga, era oportună cercetarea problemelor ce se referă la întreg spațiul românesc.

Nu trec însă nici trei ani și se adevărește dreptatea istoricului chișinăuian. În contextul tragicilor evenimente, legate de anexarea Basarabiei de către URSS în vara anului 1940, Al. Boldur, pentru a demonstra ilegalitatea acestui act, decide să amâne elaborarea vol. II al operei sale, consacrate perioadei sec. XVII–XVIII și să editeze vol. III, ce cuprindea istoria provinciei sub dominația rusă (1812–1918) cu titlul *Contribuții la studiul istoriei românilor. Istoria Basarabiei* (vol. III). În anul 1943 istoricul publică lucrarea *Basarabia românească*, care pe lângă aspectele ce de-

monstrează caracterul românesc al provinciei, examinează și probleme referitoare la evenimentele din sec. XVII–XVIII, făcând o punte de legătură între volumele I și III ale acestei opere fundamentale, care include astfel întreaga istorie a Basarabiei ca provincie românească. Un an mai înainte istoricul a editat lucrarea *Românii și strămoșii lor în istoria Transnistriei*.

După pensionare, în anii 1960–1970, Al. Boldur continuă să aprofundeze cercetarea unor probleme expuse succint în lucrările sale anterioare și concomitent reușește să publice la Madrid în anul 1970 opera sa fundamentală *Ștefan cel Mare, Voievod al Moldovei (1457–1504). Studiu de Istorie Socială și politică*. Se stinge din viață la 18 octombrie 1982, la București, lăsând nepublicate câteva dintre studiile sale.

O trăsătură caracteristică a cercetărilor lui Al. Boldur este predilecția pentru teme majore din istoria neamului, fără a ocoli problemele disputate la acel moment, expunându-și de fiecare dată propria sa opinie. Printre acestea se numără moștenirea geto-dacă, formarea poporului roman, constituirea țărilor românești și îndeosebi a Țării Moldovei, structura și relațiile social-juridice ale societății medievale românești, domnia lui Ștefan cel Mare și a urmașilor săi, istoria relațiilor româno-ruse, expansiunea militară a țarismului și dominația lui în Basarabia, caracterul românesc al provinciei basarabene, destinul românilor de la est de Nistru, anexarea Basarabiei de către URSS. Vom încerca să expunem principalele concluzii ale istoricului nostru referitor la problemele legate de tematica menționată.

În abordarea primei teme autorul pornește de la analiza diverselor concepții privind originea geto-dacilor și demonstrează, apelând la diverse surse, apartenența lor la neamul tracilor. Anume geto-dacii și nu coloniștii romani, conchide cercetătorul, au constituit nucleul de bază al populației romanizate, care a supraviețuit după retragerea peste Dunăre a armatei și autorităților romane din provincia Dacia, formând apoi poporul român.

Concomitent, Al. Boldur a acordat o deosebită atenție rolului stăpânirii romane în sudul spațiului Pruto-Nistrean, inclus în componența provinciei romane Moesia Inferior. Relațiile economice, sociale și politico-militare al acestui spațiu cu restul teritoriului dintre Prut și malurile Nistrului au contribuit la romanizarea populației locale ale dacilor liberi. Stăpânirea goților în spațiul Carpato-Dunăreano-Nistrean a unificat, în viziunea lui Al. Boldur, populația romanică în acest teritoriu, un factor de bază fiind răspândirea creștinismului.

Concepțiile lui Al. Boldur devin însă vulnerabile atunci când abordează diverse aspecte ale relațiilor romanice cu slavii. Lăsăm la o parte problema amplu examinată de cercetător referitoare la diferite concepții

despre originea slavilor, vom atrage atenția doar la opinia lui privind impactul migrației lor în secolele V-VI în spațiul Carpato-Dunăreano-Nistrean asupra dislocației teritoriale a populației romanice.

Slavii, în opinia lui Al. Boldur, nu i-au asimilat pe romanici nu doar pentru că o parte a triburilor acestora a migrat peste Dunăre, ci și că o parte a migrat spre nord-est, fiind însoțită și de o anumită populație romanică. Această populație ar fi constituit în secolul al XII-lea – mijlocul sec. al XIII-lea țările brodniciilor, berladnicilor și bolohovenilor, iar apoi, sub presiunea invaziei mongole, s-ar fi stabilit în Moldova meridională, constituind o forță umană românească suplimentară, care a jucat un rol decisiv în constituirea („descălecatul”) Moldovei. Istoricii contemporani au constatat că identificarea acestor „țări” se bazează pe interpretări eronate ale surselor (în cazul brodniciilor) sau apelării la un document fals din secolul al XIX-lea (în cazul bîrladnicilor). Conform cercetărilor lui V. Spinei, atât brodnicii, cât și bîrladnicii, cum ar rezulta din sursele istorice, reprezentau populații nomade din spațiul nord-pontic și nord-dunărean [4]. În ce-i privește pe bolohoveni, situați în Podolia și menționați în cronicile galițiene de la mijlocul secolului al XIII-lea, în viziunea unor filologi denumirea ar proveni nu de la „volohi” (români), ci de la numele centrului acestei „țări” („zemlea”) – orașul Bolohovo, care are la bază numele antroponimic – Boleh [5]. În ce privește cultura materială a așezărilor bolohovene, ea este de factură galiciană [6]. N-a fost acceptată nici hiperbolizarea răspândirii în spațiu și timp a elementului tracic, manifestată prin afirmația că triburile ulicilor și tivertilor ar fi constituit un singur popor de origine tracică (tivertii erau identificați ca „teuriscii”). Îndoielnică rămâne și interpretarea de către Al. Boldur a legendei despre eroii eponimi ai românilor – Roman și Vlahata, inclusă în cronică moldo-rusă din *Letopisețul de la Voskresensk*, cum că legenda ar relatea „descălecatul Moldovei nu din Maramureș, ci din spațiul nord-estic galițian, unde ar fi avut loc lupte religioase. Totuși, istoricii contemporani apreciază pozitiv concluzia lui Al. Boldur despre influența cronicilor maghiare asupra celor moldovenești în privința întemeierii Țării Moldovei” [7].

Pregătirea juridică temeinică a savantului și-a lăsat amprenta asupra concepțiilor sale privind periodizarea istoriei românilor și determinarea trăsăturilor tipologice ale feudalismului în spațiul românesc, pe care le-a dedus prin comparație cu structurile socio-juridice și politice din alte țări europene.

Factorul determinativ în periodizarea epocii medievale, potrivit lui Al. Boldur, este stabilirea etapelor evoluției monarhiei și a relațiilor ei cu nobilimea. Specificul de bază al feudalismului românesc era consi-

derat lipsa etapei monarhiei absolute determinată de factorul extern (otoman).

În monografia consacrată domniei lui Ștefan cel Mare (menționată supra), istoricul de asemenea acordă o deosebită atenție factorilor socio-juridici și economici în evoluția societății medievale. Al. Boldur susține ideea, potrivit căreia baza socială a domniei marelui voievod o constituia nobilimea măruntă. Utilizarea însă a termenului „răzeș” nu corespunde perioadei respective, deoarece el apare în surse doar spre sfârșitul secolului al XVI-lea.

Rămâne actuală analiza pertinentă a lui Al. Boldur privind politica internă și externă a lui Ștefan cel Mare, precum și argumentarea sa a tendinței voievodului de a uni țările române în lupta cu agresiunea otomană. Istoricul combate viziunea unor cercetători ruși despre rolul determinant al Moscovei în biruința lui Ștefan asupra oastei poloneze (în anul 1497) în Codrii Cosminului prin faptul că Ivan al III-lea l-ar fi avertizat pe cneazul lituanian Alexandru să nu-i ajute pe polonezi. În realitate, participarea la război a oastei lituaniene era atunci determinată nu de cneaz, ci de Rada lituaniană. Cunoașterea profundă de către Al. Boldur a istoriei Cnezatului Moscovei, apoi a Rusiei, i-a permis să stabilească direcțiile prioritare ale politicii ei externe începând cu secolul al XV-lea, apoi ale expansiunii imperiale declanșate în secolul al XVIII-lea (în spațiul nord-pontic). Această expansiune, în viziunea lui Al. Boldur, nu corespundea intereselor vitale ale poporului rus, ci doar scopurilor de extindere a puterii imperiale, care se străduia să devină o forță dominantă în această zonă a Europei. Deoarece teritoriile ocupate nu constituiau spațiul vital al rușilor, acestea erau colonizate în mare măsură de coloniști străini.

Această politică expansionistă, constată Al. Boldur, a fost promovată de Imperiul Rus începând cu anul 1812 în Basarabia, luată nu de la turci, cum insistau unii istorici ruși, ci de la Țara Moldovei, care se afla doar sub suzeranitate otomană și nu sub stăpânirea Porții cum erau teritoriile de la sud de Dunăre.

Pentru prima dată în istoriografia românească Al. Boldur a expus sistematic cele mai importante aspecte ale evoluției societății basarabene sub regim țarist, în care elementul ei de bază – țărănimia – rămânea în esență sa românească, refractară culturii ruse. Istoricul evidențiază neconcordanța dintre structurile social-politice locale și cele caracteristice absolutismului țarist. Îmbinarea acestor două sisteme politico-juridice și sociale distincte a parcurs în viziunea cercetătorului trei etape: anii 1812–1856, ce se caracterizează prin efortul nobilimii basarabene de a păstra autonomia administrativă și dreptul la limba română (numită „moldovenească”) în instituții și școală, iar pe de altă

parte, prin ofensiva țarismului asupra acestor revendicări în perioada de după 1828: anii 1856–1905 – ce se caracterizau prin reforme sociale și administrative, provocate de declinul absolutismului, dar și de procesul de integrare al societății basarabene pe făgașul politicii interne ruse. Nobilimea nu mai putea satisface aspirațiile poporului, devenind tot mai eterogenă și rusificată. Tentativa Bisericii oficiale de a rusifica serviciul divin a provocat riposta țărănimii, care adera în masa la curentul inochentist antițarist. Preoțimea rurală, pentru a nu pierde contactul cu enoriașii, continua să officieze serviciul divin în limba maternă. Tineretul basarabean, provenit din mediul rural, devenea tot mai sensibil la mișcarea revoluționară rusă: anii 1905–1917 – ce se caracterizau prin delimitarea puterii țariste ce provoacă avântul mișcării naționale, conduse de intelectualitatea basarabeană.

Opera științifică a lui Al. Boldur cuprinde și probleme referitoare la istoria regiunii transnistrene începând cu antichitatea, când acest teritoriu a fost populat de geto-daci, urmând o descriere minuțioasă a colonizării lui cu populație românească. Principalele evenimente din spațiul transnistrean sunt expuse în contextul transformărilor generale din Rusia, inclusiv din timpul revoluției ruse din 1917, când mișcarea națională din regiune opta pentru reunirea moldovenilor de pe ambele maluri ale Nistrului. Formarea RASS Moldovenești, cu „etichetă moldovenească” în anul 1924 „nu corespunde adevărului politic, fiind condusă de străini, iar elementul autohton moldovenesc a fost impus persecuțiilor sistematice, distrus materialicește și într-un număr considerabil expulzat în Siberia”.

Drept o încununare a efortului științific al ilustrului savant și o totalizare a cercetărilor sale precedente care au inclus istoria regională în context românesc și european este cartea științificopopulară *Basarabia românească* (1943). Semnificative sunt însă și denumirile compartimentelor acestei lucrări: *Basarabia în cadrul istoriei românilor (până la 1812)*; *Basarabia sub dominația rusească și manifestările românești în viața provinciei*; *Restabilirea suveranității românești în Basarabia*. În acest compartiment autorul preia concluziile sale din lucrarea *Unirea*. Analiza psihologică a evenimentelor (1928), în care sunt evidențiați factorii ce au determinat succesul unirii: mișcarea națională proromânească locală manifestată prin implicarea directă a unor intelectuali în promovarea ideilor unioniste; activitatea propagandistică a unor fruntași români transilvăneni evacuați în Basarabia. Toate aceste activități desfășurate pe fundalul staționării în provincie a unităților militare române au format în viziunea sa „o unitate complexă, totalitatea acțiunilor condiționate una de alta”.

Lucrarea se încheie cu compartimentul *Răpirea Basarabiei de către Uniunea Sovietelor* în care sunt enumerate tratatele internaționale încălcate de sovietici. Autorul califică acest act drept o „reeditare a imperialismului rusesc”.

Complexa operă a renumitului istoric necesită, desigur, o analiză specială istoriografică, precum și reeditarea operelor sale îngrijite științific. Până în prezent au fost reeditate la Chișinău *Istoria Basarabiei* (1992, 2015) și *Ștefan cel Mare, Voievod al Moldovei* (2015), toate fiind o reproducere a primei ediții. Într-o prezentare a ediției din anul 1992 am menționat necesitatea stringentă a atașării unor prefețe științifice care ar a necesitatea unei aprecieri juste a lucrărilor savantului nostru în contextul istoriografiei românești actuale, așa cum au procedat alți editori referitor la operele unor renumiți istorici români (Gh. I. Brătianu, P. P. Panaitescu, Șt. Ciobanu ș. a.) [8].

Datorită cunoașterii profunde a surselor istorice a istoriografiei europene din Est și Vest, a talentului original al distinsului nostru savant, opera lui și astăzi își păstrează actualitatea, prezentând o realizare remarcabilă a istoriografiei noastre naționale.

BIBLIOGRAFIE ȘI NOTE

1. Andronic A. Alexandru Boldur. În: Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol”, XX, 1983, p. 635-638. Zub A. Alexandru Boldur. În: Studost Forschungen Munchen, 1983, p. 395-396; Spinei V. Alexandru Boldur în contextul istoriografiei românești interbelice. În: Revista de Istorie a Moldovei, nr. 3 (11), iulie-septembrie, 1992, p. 43-52.
2. Petrencu A. Alexandru Boldur – profund cunoscător al istoriei neamului. În: Revista de Istorie a Moldovei, nr. 3 (11), iulie-septembrie 1992, p. 40-42; Roman A. Istoria Transnistriei în opera lui Alexandru Boldur, tot acolo, p. 52-54; Grati Tamara. Contribuții la cunoașterea vieții și activității istoricului Alexandru Boldur (anii 1927–1938). În: Revista de Istorie a Moldovei, nr. 3-4 (23-24), iulie-decembrie, 1995, p. 88-96. Troianowski Lidia. Basarabia – o temă intens colorată în creația lui Alexandru Boldur. În: Idei și valori perene în științele socio-umane, Cluj-Napoca, 2002, p. 83-94.
3. Andronic A. Op. cit., p. 636.
4. Spinei V. Formațiuni prestatate la răsărit de Carpați, în V. Spinei. Universa Valachica. Românii în contextual politic internațional de la începutul mileniului al II-lea. Chișinău: Cartdidact, 2006, p. 406.
5. Tezaurul toponimic al României. Vol. I, part. IV. Toponimia Moldovei în cartografia europeană veche de D. Moldoveanu. Iași: Ed. Universității Al. I. Cuza, 2005, p. LV.
6. Spinei V. Op. cit., p. 418.
7. Parasca P. Moldovlahica. Studii. Chișinău, 2009, p.
8. Dragnev D. O nouă ediție a operei lui Alexandru Boldur. În: Revista de Istorie a Moldovei, nr. 4(16), octombrie-decembrie 1993, p. 76-78.